

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 22 lipca 2022 r.

FB-KF.431.9.2022.GS

Pani
Wiesława Król
Towarzystwo Działań dla Samorozwoju
we Wrocławiu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolowana organizacja pożytku publicznego:

„Towarzystwo Działań dla Samorozwoju” z siedzibą przy ulicy Kiełczowskiej 43/3, 51-315 Wrocław.

Towarzystwo posiada osobowość prawną i działa na podstawie ustawy z dnia 07 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261).

Skład organu zarządzającego Stowarzyszenia stanowią Pani Wiesława Król - Prezes Zarządu, Pan Bartosz Jagiełło – Członek Zarządu oraz Pani Izabela Lewicka – Skarbnik.

Kontrolujący:

- Grażyna Speruda – inspektor wojewódzki w Wydziale Finansów i Budżetu – przewodniczący zespołu kontrolnego na podstawie upoważnienia Wojewody Dolnośląskiego nr 13 z dnia 29.03.2022 r. (FB-KF.0030.13.2022.GS).
- Anna Rosiecka – kierownik Oddziału Kontroli Finansowej w Wydziale Finansów i Budżetu – członek zespołu kontrolnego na podstawie upoważnienia Wojewody Dolnośląskiego nr 15 z dnia 29.03.2022 r. (FB-KF.0030.15.2022.AR).
- Mariola Słoma – inspektor wojewódzki w Wydziale Finansów i Budżetu – członek zespołu kontrolnego na podstawie upoważnienia Wojewody Dolnośląskiego nr 14 z dnia 29.03.2022 r. (FB-KF.0030.14.2022.GS).

Temat kontroli:

Prawidłowość prowadzenia przez organizacje pożytku publicznego działalności odpłatnej pożytku publicznego.

kr

Data kontroli:

Kontrolę przeprowadzono w okresie od dnia 08.04.2022 r. do dnia 13.05.2022 r.

Zakres kontroli:

1) Przedmiot kontroli:

Działalność odpłatna pożytku publicznego, w tym:

- spełnienie wymogów określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- dokumentowanie oraz ewidencjonowanie operacji gospodarczych,
- zgodność danych wykazanych w sprawozdaniach finansowych i merytorycznych z kwotami wynikającymi z ewidencji księgowej.

- Okres objęty kontrolą: od dnia 01 stycznia 2020 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.

„Towarzystwo Działań dla Samorozwoju” z siedzibą we Wrocławiu, zwane dalej „Towarzystwem”, zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 12.02.2002 r. pod numerem 000088380, natomiast status Organizacji Pożytku Publicznego (OPP) uzyskało w dniu 17.12.2008 r. Zgodnie z art. 27a ust. 1 i 2 *ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* ujęte zostało w wykazie organizacji pożytku publicznego zamieszczonym na stronie podmiotowej Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w Biuletynie Informacji Publicznej.

Stan prawny dotyczący przedmiotu kontroli regulują nw. przepisy prawa:

1. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 07 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261),
3. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217, z późn. zm.),
4. Rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie przeprowadzania kontroli organizacji pożytku publicznego (Dz. U. 2018 r. poz. 2054),

5. Rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów rocznego sprawozdania merytorycznego oraz rocznego uproszczonego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2061),
6. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie określenia innych terminów wypełnienia obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji (Dz.U. 2020 r. poz. 570, z późn. zm.)

oraz inne akty prawne obowiązujące w zakresie problematyki objętej kontrolą.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli Towarzystwa pod pozycją 8.

Informacji podczas kontroli udzielały Pani Wiesława Król – Prezes Zarządu Towarzystwa oraz Pani Barbara Krokowska – prowadząca księgowość Towarzystwa.

W wyniku kontroli poszczególnych zagadnień, działalność Towarzystwa Działań dla Samorozwoju z siedzibą we Wrocławiu, w zakresie prawidłowości prowadzenia przez organizację pożytku publicznego działalności odpłatnej pożytku publicznego oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Działalność odpłatna pożytku publicznego, w tym:

- spełnienie wymogów określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- dokumentowanie oraz ewidencjonowanie operacji gospodarczych,
- zgodność danych wykazanych w sprawozdaniach finansowych i merytorycznych z kwotami wynikającymi z ewidencji księgowej.

- spełnienie wymogów określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie

W dniu 25.08.2008 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Członków Towarzystwa Działań dla Samorozwoju Uchwałą Nr 2/WZC/2008 przyjęło jednolity tekst statutu Towarzystwa, w którym dokonano zmian na mocy uchwał podjętych przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Członków Towarzystwa Działań dla Samorozwoju w dniach 18.11.2008 r., 30.09.2014 r. oraz 03.02.2015 r.

W badanym okresie Towarzystwo prowadziło działalność odpłatną oraz nieodpłatną pożytku publicznego.

Towarzystwo jest Stowarzyszeniem zrzeszającym osoby fizyczne prowadzące działania dla samorozwoju człowieka.

W Rozdziale II, w § 8 oraz w § 9 Statutu określono cele Towarzystwa i sposoby ich realizacji.

Celami Towarzystwa są:

1. Tworzenie sytuacji sprzyjających samorozwojowi człowieka,
2. Krzewienie idei samorozwoju i kreowanie środowiska sprzyjającego samorozwojowi,
3. Działanie na rzecz osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej, chorych, niepełnosprawnych lub prześladowanych ze względu na płeć, rasę, przynależność narodową i etniczną, etc oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym.
4. Propagowanie zdrowego stylu życia i prowadzenie działań prozdrowotnych.

Towarzystwo realizuje działalność pożytku publicznego (cele statutowe) w ramach prowadzonej działalności poprzez:

1. Organizowanie i prowadzenie własnych placówek oświatowych i innych zgodnie z obowiązującymi przepisami.
2. Inspirowanie i wspieranie placówek oświatowych i opiekuńczych w szczególności finansowanych ze środków społecznych.
3. Tworzenie kół, klubów, grup samorozwoju na terenie swego działania.
4. Tworzenie fundacji i innych form wspierania inicjatyw, badań i prac podejmowanych w dziedzinie oświaty.
5. Propagowanie czynnej postawy obywatelskiej i aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym, szerzenie wiedzy o demokracji i prawach człowieka.
6. Podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska i rozwijania świadomości ekologicznej.
7. Współpracę z innymi instytucjami, organizacjami, podmiotami gospodarczymi w kraju i zagranicą, których cele są zbliżone do celów Towarzystwa i które chcą wspierać te cele.
8. Popularyzację wiedzy o samorozwoju poprzez odczyty, wykłady, spotkania, kursy, sesje, konferencje, itp.
9. Prowadzenie poradnictwa dla uczniów, rodziców i nauczycieli.
10. Prowadzenie działalności gospodarczej i wydawniczej.

11. Promowanie przedsiębiorczości.
 12. Zajmowanie stanowiska oraz wyrażanie opinii w sprawach publicznych, a zwłaszcza w sprawach edukacji alternatywnej.
 13. Organizowanie obozów, zimowisk, wycieczek dla młodzieży i dla dorosłych.
 14. Promocja i organizacja wolontariatu.
2. Działalność określona w §9 ust. 1 jest wyłączną statutową działalnością Towarzystwa i dotyczy realizacji zadań publicznych na rzecz ogółu społeczności.

Towarzystwo jest organem prowadzącym Społeczne Liceum Ogólnokształcące Autorską Szkołę Samorozwoju ASSA. W okresie objętym kontrolą, w ramach pracy szkoły ASSA, zorganizowano różnorodne zajęcia autorskie oraz współpracowano m. in.: z Wyższą Szkołą Psychologii Społecznej, z ośrodkami socjoterapii, z Uniwersytetem Wrocławskim w zakresie nadzoru merytorycznego nad szkołą ASSA. Zorganizowano również prelekcje nt. uzależnień; Retoryki sztuki przemawiania; filozofii i psychologii; Tydzień Filmów Dokumentalnych; Otwarte Seminarium dla nauczycieli i uczniów: „Motywacja i zarządzanie czasem”, „Zarządzanie stresem”, „Osobowość”, „Temperament”; Klub Eko-Ruch; Teatralny Klub Melpomena; Kawiarenkę Literacką (...).

Ww. zadania mieszczą się w sferze zadań publicznych określonych w art. 4 ust. 1 *ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*.

Według rocznego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego za 2020 r., łączne przychody Towarzystwa na dzień 31.12.2020 r. wyniosły 2 502 230,06 zł, w tym z odpłatnej działalności 1 052 427,34 zł. W okresie objętym kontrolą Towarzystwo poniosło koszty ogółem 1 862 174,37 zł, w tym dotyczące odpłatnej działalności 412 371,65 zł.

Do kontroli wytypowano przychody i koszty wybrane w oparciu o profesjonalny osąd kontrolerów z całego roku. Dodatkowo, szczegółową kontrolą objęto – osiągnięte przychody w łącznej wysokości **91 483,00** zł oraz poniesione koszty w łącznej wysokości **142 097,98** zł, w okresie od 01.10.2020 r. do 31.10.2020 r., co stanowi odpowiednio 8,69% uzyskanych przychodów i 34,46 % poniesionych kosztów z odpłatnej działalności pożytku publicznego w roku 2020.

W okresie objętym kontrolą Towarzystwo posiadało rachunki bankowe w Banku PKO Bank Polski S.A. oraz w Getin Noble Bank S.A.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (cyt.):
prowadzenie przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 2–4:

- 1) *nieodpłatnej działalności pożytku publicznego,*
- 2) *odpłatnej działalności pożytku publicznego lub*
- 3) *działalności gospodarczej*

- *wymaga rachunkowego wyodrębnienia tych form działalności w stopniu umożliwiającym określenie przychodów, kosztów i wyników każdej z tych działalności, z zastrzeżeniem przepisów o rachunkowości.*

Realizacja ww. obowiązku nie została wypełniona. Dodatkowo, działanie to było niezgodne z zapisami Statutu Towarzystwa oraz przedłożonego do kontroli dokumentu określającego przyjęte przez Towarzystwo zasady rachunkowości, w którym w planie kont dokonano rachunkowego wyodrębnienia form prowadzonych działalności pożytku publicznego.

Zgodnie z przedłożonym wyjaśnieniem z dnia 11 maja 2022 r. (cyt.) „(...)Przychody. Jednostka w 2020 r. posiadała wydzielone konto księgi głównej (...) 700 - Sprzedaż produktów, ewidencjonowane są przychody pochodzące z części finansowanej przez uczestników (np. wpisowe, czesne). Ewidencja ta pozwala na ustalenie źródła przychodów. Koszty. Otrzymane dotacje finansowały, zgodnie z obowiązującymi przepisami działalność oświatową jednostki i zostały wykorzystane wyłącznie na pokrycie wydatków bieżących, przeznaczono je na dofinansowanie realizacji zadań szkoły w zakresie kształcenia. Mając na uwadze, że TDdS prowadzi jednorodną działalność – Społeczne Liceum Ogólnokształcące ASSA – oraz roczny charakter dotacji, która rozliczana jest na koniec roku, ustalono koszty działalności odpłatnej poprzez różnicowanie kosztów ogółem i kosztów pokrytych dotacją. Ewidencja ta prowadzona jest pozabilansowo w arkuszu Excel.(...)”.

Wyjaśnienie przyjęto, niemniej jednak pozostaje ono bez wpływu na dokonane ustalenie, które zakwalifikowano jako nieprawidłowość.

W myśl art. 8 ust. 1 ustawy *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (cyt.)
działalnością odpłatną pożytku publicznego jest:

- 1) *działalność prowadzona przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, w sferze zadań publicznych, o której mowa w art. 4, za które pobierają one wynagrodzenie;*
- 2) *sprzedaż wytworzonych towarów lub świadczenie usług w zakresie:*

- a) rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426, 568 i 875), lub
- b) integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176) oraz ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1205, z 2019 r. poz. 2020 oraz z 2020 r. poz. 875);
- 3) sprzedaż przedmiotów darowizny.

Z danych wykazanych w przedłożonych do kontroli sprawozdaniach merytorycznym oraz finansowym, sporządzonych przez Towarzystwo za 2020 r., wynika, że osiągnięte przychody z działalności odpłatnej były wyższe od poniesionych kosztów w ramach tej działalności.

W związku z powyższym wskazać należy, że zgodnie z **art. 9 ust. 1.** ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie działalność odpłatna pożytku publicznego organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 stanowi działalność gospodarczą, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, jeżeli:

1) wynagrodzenie, o którym mowa w art. 8 ust. 1, jest w odniesieniu do działalności danego rodzaju wyższe od tego, jakie wynika z kosztów tej działalności(...).

W przypadku, gdy działalność odpłatna pożytku publicznego staje się działalnością gospodarczą, organizacja pożytku publicznego zobowiązana jest złożyć wniosek o wpis do rejestru przedsiębiorców.

W dniu 10 maja 2022 r. Prezes Towarzystwa przedłożyła wyjaśnienie, zgodnie z którym (cyt.): „(...) Nadwyżka finansowa za 2020 rok została zdeponowana na rachunku bankowym z przeznaczeniem jej na cele statutowe. Towarzystwo Działań dla Samorozwoju, jako osoba prowadząca jednostkę dydaktyczną – Liceum Ogólnokształcące ASSA, musi zapewnić odpowiednie warunki lokalowe do prowadzenia szkoły. TDdS stara się o pozyskanie nieruchomości odpowiadającej potrzebom realizacji zadań edukacyjnych szkoły. (...) W związku z powyższym Stowarzyszenie gromadzi nadwyżki finansowe, które mają być przeznaczone na zakupienie/pozyskanie lub remont pozyskanej nieruchomości na prowadzenie działalności statutowej. (...) Z rozmów prowadzonych w tym roku, z Dyrektorem LZN (na terenie, gdzie obecnie znajduje się szkoła ASSA) oraz Dyrektorem Departamentu Edukacji wynika, że istnieje duże prawdopodobieństwo, że stowarzyszenie w najbliższym czasie pozyska dodatkowe pomieszczenia. Wiemy, że pomieszczenia te będą wymagać kapitalnego remontu i dobudowy klatki schodowej, wymiany dachu i inne.(...)”

do księgowania w danym miesiącu dowody księgowe, zapewniono ciągłość zapisów oraz bezbłądność działania stosowanych procedur obliczeniowych”;

- art. 24 ust. 2 „Księgi rachunkowe uznaje się za sprawdzalne, jeżeli umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów (sald) oraz działania stosowanych procedur obliczeniowych (...)”.

Dowód: akta kontroli str.: 455-740]

- zgodność danych wykazanych w sprawozdaniach finansowym i merytorycznym z kwotami wynikającymi z ewidencji księgowej

W dniu 15 lipca 2021 r., zgodnie z art. 23 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Towarzystwo sporządziło sprawozdania merytoryczne i finansowe za rok 2020 oraz zamieściło zatwierdzone ww. sprawozdania na stronie Narodowego Instytutu Wolności w Biuletynie Informacji Publicznej.

Z uwagi na brak wyodrębnienia w ewidencji księgowej przychodów, kosztów i wyników z działalności odpłatnej, kontrolujący nie mogli potwierdzić danych wykazanych w ww. sprawozdaniach w tym zakresie.

W dniu 11 maja 2022 r. Towarzystwo złożyło wyjaśnienia (cyt.) „(...) W sprawozdaniu merytorycznym wykazano przychody zaewidencjonowane na koncie 700 – Sprzedaż produktów, na którym ewidencjonowane są przychody z tytułu wpisowego i czesnego. Natomiast koszty obliczane są jako różnica kosztów ogółem, pomniejszone o koszty pokryte z dotacji. Z uwagi na to, że dotacja rozliczana jest za okres roczny, ostatecznego podziału kosztów dokonuje się po jej rozliczeniu (...)”

Wyjaśnienie przyjęto. Pozostaje ono bez wpływu na ustalony stan faktyczny.

[Dowód: akta kontroli str.: 741-762]

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, zaleca się:

1. Rachunkowe wyodrębnienie w ewidencji księgowej form działalności pożytku publicznego w stopniu umożliwiającym określenie przychodów, kosztów i wyników każdej z tych działalności, z zastrzeżeniem przepisów o rachunkowości.
2. Złożenie wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

3. Ujmowanie w ewidencji księgowej kosztów zgodnie z obowiązującymi zasadami określonymi w ustawie o rachunkowości.

Proszę o złożenie informacji o działaniach podjętych w celu realizacji powyższych zaleceń **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Na tym wystąpienie pokontrolne sporządzone w trzech jednobrzmiących egzemplarzach zakończono. Po jednym egzemplarzu przekazano kierownikowi jednostki kontrolowanej i Przewodniczącemu Komitetu do spraw Pożytku Publicznego.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Celina Dorota Szczęśniak
DYREKTOR WYDZIAŁU

..... Finansów 2.18.20.....

*Podpis kierownika jednostki kontrolującej
(wojewody lub upoważnionej osoby)*

